Nr 135

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 16 Listopada v. s. 1825 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Gazeta sankt petersburska zawiera z *Taganrogu* pod 22 października:

„NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, dnia 20 t. m. wyjechał do *Krymu*, zkąd powróci do *Taganrogu* d. 5 listopada."

„NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ, ELŻBIETA ALEXIEJEWNA, bawi tu w naypożądańszym stanie zdrowia."

Gazeta *Journal de St.-Petersbourg* zawiera z Petersburga pod 6 listopada:

NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ, Matka, zawczora do tuteyszey powróciła rezydencyi. Powrót N. PANI kilku dniami poprzedzili II. CC. WW. Wielki Xiążę MIKOŁAY i Wielka Xiężna ALEXANDRA, oraz J. C. W. Wielka Xiężna HELENA.

Podług teyże gazety, J. C. W. Wielki Xiążę Jegomość, MICHAŁ, wyjechał z tey stolicy do *Warszawy*, d. 3 listopada.

Budownictwo morskie wielki wzrost wzięło w *Finlandyi*: dziesięć okrętow, bardzo dobrze budowanych, tego lata wysłano do *Lubeki*, i spodziewać się należy, że nie długo finlandowie przestaną zupełnie używać dawnieyszych swych statków, niepomostowanych, niezmiernie w żegludze niebezpiecznych, i wżaden sposób, obwarować się niemogących.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 21 listopada.

(*z Gazety Warszawskiey*).

J. C. M. Wielki Xiążę, KONSTANTY, wraz z dostoyną swą Małżonką, dnia 15 b. m. po południu, szczęśliwie wrócił do tuteyszey stolicy.

Rocznica Imienin J. C. M. Wielkiego Xięcia, MICHAŁA, obchodzoną była na dniu wczorayszym ze zwykłą uroczystością. W godzinach rannych odbyło się nabożeństwo w kaplicy Zamkowey, tudzież w kościele Metropolitalnym ś. *Jana*, na którém znaydowały się Władze Rządowe i lud, licznie zebrany. Z powodu uroczystości dnia tego miasto wieczorem oświecone zostało.

JO Xiążę Namiestnik Królewski, w obecności wszystkich JWW. Ministrów, Dyrekcyi Rządowey Teatru Narodowego, tudzież wielu znakomitych osób, położył w dniu onegdayszym kamień węgielny, do nowo budującego się teatru, na placu Marywilowskim. Licznie zebrana publiczność świadkiem była tego obrzędu.

Postanowieniem JO. Xięcia Namiestnika Królewskiego, ustanowiona jest w Województwie Augustowskiem oddzielna Kancellarya Ziemiańska i Hypoteczna w Suwałkach, a to dla powiatów dąbrowskiego, sejeńskiego, kalwaryyskiego i marjanpolskiego. Rada obywatelska niezwłócznie przystąpi do wyboru Pisarza kanc. hypo. i Rejenta Kan. Ziem. których urzędowanie rozpocznie się z dniem 1 stycznia r. 1826.

W tych dniach wyjechało z *Warszawy* do *Puław* wiele znakomitych osób. Dziś, w imieniny JO. Xiężny Izabeli *Czartoryskiey*, mają się tam odbyć zaślubiny wnuczki tey Xżny, a córki JW. Prezesa Senatu Król. Pols.

NIEMCY:

Monachium d. 3 listopada.

(*z Monitora Warszawskiego*).

Dnia 24 października, Król Jmć mianował nadwornego Radcę, Józefa *Martin*, sekretarzem swojego przybocznego bióra. Podług pewnych wiadomości, pozwolił Monarcha otworzyć, nie tylko teatr narodowy w Augsburgu, lecz i inne, będące w kraju, mając łaskawy wzgląd na niedostatek tak wielu rodzin, który mógłby nastąpić przez dłuższe niedozwolenie okazywania swoich talentów.

Dnia 1 b. m. Król Jmć wraz z całą familią swoją zwiedził cmentarz w dniu tym przepysznie przybrany w ozdoby, jakie miłość pozostałych zmarłym swym poprzednikom, oycom, matkom, synom, córkom składa. Tłum ludu był niezliczony.

Sławny kompozytor, *Winter*, umarł w Bawaryi dnia 17 października, w 71 roku życia.

Feldmarszałek, Xiążę *Wrede*, wyjechał d. 5 b. m. do *Ellingen*.

Od brzegów Menu dnia 8 listopada.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Teraźnieyszy Król Jmć Bawarski, *Ludwik*, w ostatniey swojey podróży, przybywszy d. 18 października do *Donauwörth*, udał się do mieszkania podpółkownika *Lüneschloss*, który tego Monarchę, gdy miał dopiero lat 7 lub 8, uczył obrotów woyskowych. Wspomniony oficer ronił łzy radości, gdy łaskawy Król, objąwszy ręką dawnieyszego nauczyciela, jak z przyjacielem, poufale rozmawiając, przechadzał się z nim po pokoju.

Słychać, iż Xiążę *Wrede*, którego niedawno Król Jmć Bawarski w *Monachium* kilka razy odwiedził, uchyli się od interessów. Woysko Bawarskie nie ma bydź jeszcze zmnieyszone, co do liczby, ale oszczędność zaprowadzi się w administracyi woyskowey.

Stosownie do traktatu handlowego, wolno jest wyprowadzać co rok z Królestwa Wirtemberskiego 160,000 korcy zboża do Szwaycaryi. Kray Wirtemberski jest prawie wyłączną spiżarnią kantonów *St. Gallen* i *Appenzell*.

Kompania Reńsko Zachodnio-Indyyska w *Elberfeld*, coraz bardziey ufność zyskuje. Akcye jey mają wielki pokup w kraju i za granicą. Do 1000 akcyy, które d. 1 b. m. rozdano dawnym akcyonistom, ubiegało się 1455 osób, a zatém blisko połowa więcey niż sobie zamierzono.

List z *Paryża*, odebrany w *Frankforcie* nad *Menem* donosi, iż w stolicy Francyi utworzyło się towarzystwo, do zrobienia drogi z koleją żelazną, od *Paryża* do pogranicznego miasta pruskiego *Saarbrück*, a ztamtąd znowu do *Strazburga*, w tym szczególniey celu, aby z *Saarbrück* sprowadzano węgle kamienne do Francyi, która ich mało posiada. Palny ten materyał jest bardzo ważny dla wszystkich gałęzi przemysłu: wyborny gatunek żelaza angielskiego i towarów stalowych, trzeba szczególniey przypisać dobroci węgli kamiennych. W Niemczech i innych krajach, gdzie do topienia rudy używają węgli z drzewa, żelazo nie ma tey dobroci, i do wielu machin jest wcale niezdatném.

Zrobienie drogi z koleją żelazną dla ułatwienia związku między *Paryżem*, *Saarbrück* i *Strazburgiem*, mające się potém zaprowadzić do *Havre de Grace*, powiększy handel towarami osadniczemi z *Havre de Grace* do Niemiec i Szwaycaryi z uszczerbkiem handlu niderlandzkiego.

Drezno dnia 8 listopada.
(z teyże gazety).

Xiążę *Maxymilian* udał się d. 6 b. m. ztąd do *Freiberga*, na przyjęcie małżonki swojey, która jadąc z *Chemnitz*, wśród stojącego w paradzie woyska, gwardyi obywatelskiey i 150 górników, przybywszy tam wysiadła w domu zajezdnym, gdzie córki nayznakomitszych obywateli miasta, rzucały przed nią kwiaty. Wkrótce potym oboje Xięztwo przyymowali powinszowania od oficerów, oraz urzędników górniczych i innych cywilnych. Wieczorem o godzinie 6tey 657 górników przybywszy z muzyką przed dom zajezdny, złożyło przez deputacyą płody górnicze Xięztwu. Wrócił potém Xiążę *Maxymilian* do *Drezna*, dokąd Xiężna *Ludwika*, małżonka jego, nazajutrz wyjechała. Każda wieś, przez którą przejeżdżała, starała się złożyć hołd tey dostoyney Pani, wystawiając bramy tryumfalne i podając stosowne wiersze.

Wczora po południu Xiężniczka Łukieska *Ludwika*, małżonka Xięcia *Maxymiliana*, przybyła do tuteyszey stolicy wśród huku dział, i została jak nayuroczyściey przyjętą przez magistrat i cechy zebrane przed ratuszem. Gdy w zamku królewskim wysiadała z pojazdu, wyszedł naprzeciw niey dostoyny jey małżonek w towarzystwie kawalerów dwóch pierwszych klass. Wieczorem o godzinie 7mey nastąpiło uroczyste pobłogosławienie dostoyney pary w kaplicy zamkowey; poczém wszystkie dostoyne osoby udały się na obiad familiyny do sali paradney, i uroczyście zaprowadzono Xiężniczkę *Ludwikę* do jey małżonka.

Xiężna *Amalia Augusta*, małżonka Xięcia *Jana*, wyjechała dziś do *Monachium*.

HISZPANIJA.

Madryt d. 26 października.
(z Gazety Warszawskiey).

Xiążę *Infantado* brał nauki we Francyi. Dnia 7 czerwca 1808, gdy władze hiszpańskie udały się do zamku *Marrac*, niedaleko *Bajonny*, dla powitania *Józefa Bonapartego*, wspomniony Xiążę miał mowę imieniem grandów. Został potém półkownikiem gwardyi i d. 7 lipca tegoż roku podpisał konstytucyą, którą *Napoleon* narzucił hiszpanom. Wszakże był on jednym z tych, którzy naypierwiey powstali przeciw obcey władzy; w następnym roku dowodził oddziałem powstańców, walczył nieszczęśliwie, utracił dowództwo, udał się do *Sewilli*, a wkrótce potym do *Londynu*. W styczniu 1811 ówczasowe stany zrobiły go prezesem rady hiszpańskiey i indyyskiey, i dały mu zlecenia do *Londynu*. Dnia 14 czerwca 1812 powrócił do *Kadyxu*. W roku 1814 udał się do *Madrytu*, zkąd wkrótce przymuszony był wyjechać. Król Jmć wróciwszy do stolicy swojey, wyniósł tego wiernego poddanego na urząd prezesa rady kastyliyskiey.

Po ogłoszeniu oddalenia ministra *Zea*, natychmiast ochotnicy Królewscy zgromadzili się przy kawiarni *Barrio Nuero*, i żądali, aby dla okazania ztąd radości śpiewano pieśni rojalistowskie. Obecni urzędnicy policyyni starali się temu przeszkodzić; lecz nadaremnie, i musiano użyć woysko liniowe do rozproszenia tłumu. Odtąd zupełna spokoyność panuje.

Pan *Zea* przed wyjazdem z *Eskuryalu* miał wysłuchanie u Króla Jmci, a wróciwszy do *Madrytu*, mieszka w swoim pałacu. Podintendent policyi *Recacho* prosił o uwolnienie od urzędu; następcą jego ma bydź *Don Rufino Gonzales* lub *Sobrado*. Xiążę *Infantado* odprawił wjazd do tuteyszey stolicy; poprzedzili go dway gońcy gabinetowi, a muzyka ochotników Królewskich wyszła na jego spotkanie, i towarzyszyła pojazdowi.

Przed tygodniem 350 zbrodniarzy skazanych na galery wysłano ztąd pod strażą oddziału woyska liniowego. Za przybyciem na granicę Andaluzyi, potrafili uwieść dowódcę straży, który ich potym puścił na wolność. Zbrodniarze wspólnie nawet z kilku żołnierzami rozbroili resztę straży, i przy okrzyku: *Niech żyje Karol V*, schronili się w góry *Sierra Morena*.

Madryt dnia 27 października
(z Gazety Journal de Deb.)

Wczora rano ministrowie wyjechali do *Eskuryalu*, dla odbycia tam pierwszey rady ministrów, pod prezydencyą Xięcia *Infantado*, a dzisia wieczorem powrócili z nim razem do *Madrytu*. Powiadają, że wypadki tego zgromadzenia znaczny wpływ będą miały na stan półwyspu, ale też będą mogły wydać bardzo wielką odmianę.

Członkowie stronnictwa umiarkowanego zostają w niepewności. Niektórzy z członków junty radzącey odbierają listy z pogróżkami. Powiększają gwardyą królewską dwoma batalionami z korpusu marynarki i grenadyerow prowincyonalnych.

(z Monitora Warszawskiego.)

Bliższe okoliczności zmiany ministrów są dotąd nieznane. Nowi ministrowie mieli naprzód uradzić, aby prosić Francyi o odwołanie woysk francuzkich. Negocyacye względem uznania niepodległości Mexyku, ościęblej postępować zaczęły. Nawet zapewniają, że Xdz *Perez*, biskup z *la Puebla de los Angelos* w Mexyku, mianowany został arcy-biskupem Mexykańskim i wice-królem, i już w obudwu prowincyach de los Angelos i Guadalaxara, które się za sprawą Króla oświadczyły, dowodzi. Biskup rzeczony był członkiem Kortezów kadyxskich, należy do liczby 70 persów (to jest tych deputowanych, którzy w r. 1814 prosili Króla o zniesienie ustawy kortezów); od 9 lat dopiero jest biskupem de los Angelos.

TURCYA.

Stambuł dnia 10 października.
(z Gazety Warszawskiey).

Internuncyusz Austryacki i poseł francuzki, mieli w tuteyszey stolicy kilka narad z Reis-Effendim. Polityka francuzka ma bydź przeciwną grekom, o czém postępowanie ajentów francuzkich na Lewancie zdaje się przekonywać. Tymczasem oba wspomnieni dyplomatycy postarali się o nowy rozkaz Porty, aby w Xięztwach Multan i Wołoszczyzny wszystko w dawnieyszym było stanie.

Od granic tureckich d. 30 października.
(z teyże gazey).

W *Jassach* czynią się wielkie przysposobienia do ślubu Xiężniczki *Heleny*, córki Hospodara z *Grzegorzem Ghyka*, synem *Alexandra Ghyka*, Wielkiego Hetmana.

Wychodząca w *Smyrnie* gazeta, *Dostrzegacz Wschodni*, z dnia 14 września, pisze co następuje: „Greçy tak dalece popełniają rozboje na morzu, iż w *Idryi* 200 ludzi w obecności Senatu odważyło się wziąć 2 okręty z portu i z niemi rabować wszystkie okręty europeyskie bez różnicy. Taka zuchwałość skłoniła Senat Idryyski do zaradczego środka; ogłosił oba te okręty za wyjęte zpod prawa, i opisanie ich posłał Kommodorowi *Hamilton*. Wspomnione okręty miały już popełnić kilka rozbojów. Ściga je okręt wojenny angielski. Mniemają jeszcze w *Idryi*, iż wyprawa z *Alexandryi* uderzy naypierwiey na tę wyspę: ciągle więc sypią szańce. Rząd grecki w *Napoli di Romania* posłał tam 1000 ludzi na wzmocnienie osady, i sam myśli się tam udać, jeśliby *Ibrahim* basza uderzył na tę ostatnią twierdzę w Morei, będącą jeszcze w mocy greków."

Francya.

Paryż dnia 6 listopada
(z Gazety Warszawskiey).

W dzień imienin Królewskich Hrabia *Chabrol*, prefekt paryzki, na czele municypalności, miał zaszczyt złożyć powinszowanie Królowi Jmci w takiey przemowie: „Nayjaśnieyszy Panie! Pierwszy raz miasto *Paryż* przychodzi złożyć W. K. M. powinszowanie w rocznicę imienin Jego. Pierwszy raz urzędnicy magistratu w tym dniu uroczystym składają u stop W.K.M. hołd swego uszanowania i życzeń. Cieszę się N. Panie z dnia tak pięknego. Jeśli nic bardziey nie zdobi korony Królewskiey, nad przywiązanie narodu, w tym razie korona W. K. M. jest naypięknieyszą na świecie. Francya jest zgodną wewnątrz, szanowaną zewnątrz; handel jey rozszerzony, przemysł podniesiony i zbogacony. Kunszta i umiejętności kwitną, związki towarzyskie są umocnione, a religia wykonywa znowu swoje prawa nad sercami. Taki jest, Nayjaśnieyszy Panie, obraz, który się oczom naszym przedstawia. Dobrodzieystwa te są owocem Twojego sposobu myślenia. Nigdy pod żadnym rządem nie widziała Francya dni pięknieyszych. W dostoyném gronie rodziny Swojey, chlubiąc się synem uwieńczonym sławą, szczęśliwy w szczęściu poddanych swoich, otoczony ich miłością, obyś W. K. M. w tym dniu znalazł nayprzyjemnieyszą dla serca swego nagrodę, w głośnych błogosławieństwach, które się wszędzie rozlegają. Te są N: Panie uczucia naszego podziękowania, radości i przywiązania. Dziś jest uroczystość Francyi."

— *Dnia* 7. —

Stosownie do postanowienia Królewskiego z d. 25 z. m. 32,000 ludzi ma bydź wziętych do woyska we Francyi.

Tuteyszy dziennik *Gwiazda* umieścił następujący artykuł: „Nie można sobie wytłumaczyć powodów przybycia do Francyi biskupa angielskiego. Jest to doktor *Luscombe* z kościoła anglikańskiego w Szkocyi. Jest biskupem bez tytułu i zdaje się, że ma polecenie ewangelizować na lądzie. Byłożby to niegrzecznością zapytać się go kto go upoważnił? jaką władzę ma Król Angielski, naczelnik panującego kościoła, wysyłać biskupa do Francyi? Cózkolwiek bądź, doktor *Luscombe* dawał bierzmowanie w kościele Oratoryi młodym anglikom i angielkom znaydującym się w *Paryżu*. Nasi protestanci francuzcy nieco uderzeni byli otaczającym go przepychem, jego długiemi ceremoniami, jego poduszką axamitną i *powtarzaniem* jego modlitw. Doktor miał kazanie i wiele mówił o swojey missyi i o sobie samym. W niedzielę, która nastąpiła po obrzędzie, kościoł Oratoryi wystawiał obraz wielkiey rozmaitości obrzędów. Po zwyczaynem nabożeństwie protestantów francuzkich doktor *Luscombe* prezydował na nabożeństwie podług obrzędu angielskiego i śpiewano hymny kongregacyi prezbyterańskiey Pastora angielskiego *Wilks*. Doktor przebiega koleją rozmaite części Francyi. Przy końcu sierpnia był w *Calais* i tam udzielił konfirmacyi, jako też w innych miastach północnych. Z *Calais* przybył do *Boulogne* i tam miał kazanie w kaplicy konsula angielskiego. Udał się ztamtąd do *Dieppe*, i słychać, że zamyśla zwiedzić brzegi i ofiarować usługi swego powołania anglikom, którzy w tey zwłaszcza porze przybywają do Francyi. Missya podaje biskupowi sposobność do przyjemney przechadzki i do zwiedzenia kraju. Lecz któż koszta na to łoży?"

Niektóre gazety angielskie (pisze Dziennik *Gwiazda*) namieniaią o wynagrodzeniu 30 milionów, które Francya jeszcze z czasu *Napoleona* ma bydź winna Zjednoczonym Stanom północney Ameryki.

Jakże mogą (odpowiada Dziennik *Gwiazda*) mniemać amerykanie, iż *Burbonowie* wynagrodzą im za grabieże *Napoleona*? Wszak Ameryka posiada teraz część tego łupieztwa. *Józef Bonoparte* i młodsi *Miuratowie*, oraz kilku innych, którzy się grabieżami dzielili, mieszkają w Ameryce. Niechże im zabiorą znaczne majątki, niech je rozdadzą tym, którzy przez łupieztwa ich krewnych ucierpieli; lecz niech nie sądzą, iż grabieże człowieka, który złupił przyjaciół swoich, będą zapłacone.

(z Monitora Warszawskiego).

Mówią o odmianach w ministeryum naszem zwolna następować mających. W przeszłym tygodniu mówiono, iż PP. Corbiere, Peyronnet i Clermont-Tonnerre usuną się. P. Chabrol ustąpi Ministerum marynarki Panu Portal, a natomiast zostanie Ministrem spraw wewnętrznych; a PP. Lainé, Pasquier i Damas obeymą ministeryum sprawiedliwości, interessów zagranicznych i woyny. Świadome rzeczy osoby zapewniają, iż Panu Portal uczyniono propozycye z warunkiem, aby ich udzielił P. Lainé i Pasquier; lecz wszyscy trzey parowie odrzucili je. Teraz słychać, iż tylko P. Peyronet ustąpi; następcą jego mianują P. Corbiere. Tym sposobem wakujące ministeryum spraw wewnętrznych ma dostać P. Chabrol (ministrem marynarki w mieyscu jego byłby P. Martignac), tak, iż to podzielone ma bydź na trzy wydziały: na administracyyny, departamentowy i gminny, pod kierunkiem samego ministra; na dyrekcyą handlu i rękodzieł pod kierunkiem P. St: Cricq; na dyrekcyą sztuk pięknych i teatrów pod styrem P. Sosthèn de la Rochefoucault. Wszystkie te wieści są tylko wieściami, ale się w publiczności ciągle utrzymują.

Baron *Mylius*, podać miał ministrowi Marynarki memoryał, w którym dowodzi, że nietylko jest rzeczą sprawiedliwą, ale także konieczną abywolnym mulatrom w naszych osadach, używanie praw obywatelskich było dozwolonę.

Anglia.

Londyn d. 3 listopada.
(z Gazety Warszawskiey).

Z pism urzędowych, podanych Parlamentowi, okazuje się, iż w przeciągu lat 4 od roku 1820 do 1823, w wielkorządztwie bengalskiém, spaliło się 2409 wdów indyyskich, to jest, 597 w roku 1820; 654 w rokn 1821; 583 w roku 1822 i 575 w roku 1823. W Wielkorządztwie Bombayskiem spaliło się ich 201.

Gazeta Amerykańska *Michigan-Herald* z dnia 2 września donosi o wielkiey radzie kilku pokoleń Indyyskich, odprawioney dnia 4 sierpnia, na łące *des chiens* z Kommisarzami Zjednoczonych Stanów w celu przywrócenia pokoju między niemi, i oznaczenia granic każdego pokolenia. Po 12stodniowych układach i wysłuchaniu żądań każdey strony, pokóy zawarty został.

Listy z *Rio Janeiro* pod d. 18 września donoszą, iż zawarcie traktatu, który niepodległość Brezylii nazawsze zabezpiecza, sprawiło tam wielką radość. W dzień ogłoszenia jego, była wielka gala u dworu. Poseł Angielski *Stuart*, oraz sprawujący interessa Austryi i Francyi, Baron *Marschall* i Hrabia *Jestat*, wprowadzeni uroczyście przez Cesarskiego Mistrza obrzędowego *Ludwika de Saldanha de Gama*, składali Cesarstwu powinszowania. Flotty Angielska i Francuzka, tudzież wszystkie okręty znaydujące się w porcie, wywiesiły bandery swoje, a Cesarz odprawił uroczysty wjazd do miasta wśród wystrzałów działowych. Wkrótce potém odbył Cesarz przegląd zgromadzonego woyska. Z powodu uzyskaney, sposobem tak świetnym niepodległości Brezylii, rozkazał Cesarz, aby wyrazy *niepodległość lub śmierć*, które dotychczas na naramiennikach żołnierze mieli, nadal na nich się nie znaydowały. Wstęp do wspomnionego traktatu zawartego w dniu 29 sierpnia, i tegoż dnia przez Cesarza zatwierdzonego, jest następujący:

W imie świętey i nierozdzielney Tróycy.

„Gdy nayprawowierniеyszy Król Jmć w swoim Królewskim umyśle, ciągle nayszczerzey pragnął, aby pokóy, przyjaźń i dobre porozumienie, między bratniemi narodami, które nayświętsze węzły pogodzić i wiecznem przymierzem łączyć powinny, były zachowane; przeto dla osiągnienia tak ważnego zamiaru, dla pomnożenia powszech-

nego dobra, dla zabezpieczenia politycznego bytu, oraz przyszłych losów Portugalii i Brezylii; chcąc usunąć wszelkie przeszkody, wymienionemu powinowactwu, zgodzie i szczęściu obudwóch krajów przeciwne, uznał N. Pan dyplomatem z dnia 13 maja r. b. Brezylią za niepodległe, od Królestw Portugalii i Algarbii oddzielne, Cesarstwo, a swego ukochanego syna *Don Pedro* za Cesarza, odstępując wspomnionemu synowi swemu i jego prawym następcom, z własney i nieprzymuszoney woli, i przenosząc na niego naywyższe zwierzchnictwo nad rzeczoném Cesarstwem, a przyymując i zatrzymując dla siebie tylko sam tytuł. Obadwa Nayjaśnieysi Monarchowie, przyjąwszy pośrednictwo Krola Jmci Wielkiey Brytanii, dla załatwienia wszystkich czynności przygotowawczych, ściągających się do rozdziału obudwóch krajów, mianowali następujących pełnomocników: Nayjaśnieyszy Cesarz *Ludwika Józefa de Ca velho e Mello*, Radcę Stanu, Dygnitarza orderu Cesarskiego krzyża południowego, Kommandora orderu Chrystusa i orderu Poczęcia, Ministra Sekretarza Stanu spraw zagranicznych; tudzież Barona *de Santo Amaro*, Granda Państwa, Radcę Stanu, Szambelana, Dygnitarza orderu Cesarskiego Krzyża południowego i Kommandora orderu Chrystusa, Wieży i Miecza; nakoniec Pana *Franciszka Villela Barbosa*, Radcę Stanu, Kawalera wielkiego krzyża orderu Krzyża południowego i orderu Chrystusa, Pułkownika Cesarskiego korpusu inżenierów, Ministra i Sekretarza Stanu marynarki i jeneralnego Inspektora woysk morskich; a N. Król Jmć Portugalski *Karola Stuart*, taynego Radcę Króla Jmci Wielkiey Brytanii, Kawalera wielkiego Krzyża orderów Wieży, Miecza i Podwiązki, którzy po okazaniu i wymianie właściwych pełnomocnictw, zgodnie z zasadami na wstępie przyjętemi, zgodzili się na następujące artykuły; i t. d. (*Treść artykułów umieściliśmy w Numerze poprzedzającym.*)

— *Dnia* 4. —

Przeciwnicy nadania swobód katolikom irlandzkim, sposobią się już do wyboru członków Izby niższey Parlamentu w roku przyszłym właśnie, jak gdyby do nowey walki. Niedawno podano Xiążęciu *York*, jako naczelnikowi tego stronnictwa, kilka adressów, na które w mocnych wyrazach odpowiedział. Zdaje się więc, iż katolicy niewielką mogą mieć nadzieję, aby i w roku przyszłym życzenia ich zostały spełnione.

Dnia 1 b. m. nastąpiło dalsze odroczenie Parlamentu do d. 5 stycznia.

Bieg gońców jest tu bardzo częsty. Wczoray odebrano znowu listy z *Paryża*, *Berlina* i *Lisbony*.

Kupcy tuteysi, handlujący zbożem, spodziewają się, iż w przyszłym miesiącu porty Angielskie będą otwarte dla zagranicznego jęczmienia z opłatą cła po 5 szyllingów. Dnia 28 z. m. średnia cena jęczmienia była 40 szyllingów za kwarter.

Lord *Cochrane*, zbijając mnóstwo wieści, umieszczonych o nim w Gazetach, ogłosił publicznie, iż niemiał żadnych długów, bo długi rządu Brezyliyskiego nie były jego długami, a zatém nie mógł bydź zapozywany, lub wzywać opieki praw, przeciw swoim wierzycielom. Oświadczył daley, iż Panu *Walter-Scott* nie darował sztyletu *Montezuma*; którego nawet nie widział. Zaprzeczył nakoniec pogłosce, jakoby żona jego zabiła rozboynika.

Do *Portsmouth* przybyła szalupa wojenna Angielska *Sparrowhawk*, która d. 7 września wypłynęła ze *Smyrny*, a d. 21 tegoż miesiąca z *Malty*. W *Smyrnie* powszechnie mówiono, iż Kapitan basza otrzymał rozkaz, aby *Mehemeta Aly*, baszę Egiptu, który podług zdania Porty, nie bardzo się gorliwym okazuje w działaniu przeciw Grekom, zwabić na swóy okręt, i albo mu głowę uciąć kazał, albo sprowadził go do *Stambułu*. Flotta Turecka ma bydź w złym stanie. Wspomniona szalupa przywiozła Kapitana *Trelawny*, szwagra *Odysseusza* do *Zante*.

Wiadomość o uwięzieniu lub ucieczce *Mac-Gregora*, Kacyka kraju *Poyais*, w *Paryżu*, okazała się bezzasadną.

Jedna z Gazet tuteyszych donosi, iż rząd Mexykański chce przyjąć do służby swojey Kommodora północno Amerykańskiego *Porter*, i daje mu 25,000 dollarów roczney płacy. Rząd kolumbiyski uczynił także podobną propozycyą temu officerowi morskiemu. Potęga morska Mexykańska składać się będzie wkrótce z okrętu liniowego; 4 fregat i kilku mnieyszych statków, na dalsze zaś jey powiększenie przeznaczono 3 miliony dollarów. Rząd kolumbiyski stara się również o wzrost swojey potęgi morskiey, i kilka okrętów buduje się dla niego w Anglii i Ameryce północney.

W traktacie zawartym między Portugalią i Brezylią niemasz wzmianki o wynagrodzeniu pieniężném dla Portugalii, lubo w tém mniemaniu zostawiono 2 miliony funt. szterl. z pożyczki, zaciągnioney w *Londynie* dla Rządu Brezyliyskiego. Cena obligów tey pożyczki, lubo się on gdy nieco podniosła, wkrótce jednak spadła, a to z powodu wątpliwości, czy Król Jmć Portugalski zatwierdzi wspomniony traktat.

Odebrano tu ważną, lubo jeszcze nieurzędową wiadomość z *Kalkuty*; iż kroki nieprzyjacielskie z Birmanami ustały, przez zawarcie traktatu, który posłano do zatwierdzenia rządowi w *Bengalu*.

W kościele ś. Pawła wystawiono pomnik z kararyyskiego marmuru, sławnemu Lordowi *Heathfield* (Jeneratowi *Eliott*) znanemu przez waleczną obronę Gibraltaru. Posąg ma 7 do 8 stóp wysokości.

Wiadomości Rozmaite.

Bryg *William Lict*, pod kapitanem *Leet*, wypłynął wczora z Tamizy do Parmas, zkąd uda się do Port-au-Prince. Statek ten, naładowany jest wszelkiego rodzaju narzędziami do pracowania w kopalniach złotych i srebrnych, na których wydobywanie Prezydent Boyer udzielił prawo kompanii Hayti. W Falmouth zabierze dwóch Dyrektorów górnictwa, Probierza kruszców, i kompanią górników.

Prezes Rady ministrów, będący oraz ministrem skarbu, tudzież ministrowie spraw wewnętrznych, morski spraw zagranicznych, minister stanu Hrabia *Chaptal*, i Pan *St. Cricq*, prezes bióra handlowego, zwiedzili d. 21 b. m. wielką fabrykę Panów *Manby* i *Wilson* w *Charenton*. Bawili 2 godziny i dokładnie wszystko rozpoznawali. Oglądali wielką prassę wodna, która ma siłę 700 koni. Pod młotem, ważącym 3,500 kilogramów, w 4 minutach ogromne sztuki żelaza przebijano na blachę. Szczególnieyszą uwagę zwróciły 2 żelazne statki, takiey wielkości, jaką mają naywiększe statki na *Sekwanie*. Panowie *Manby* i *Wilson* utrzymują w fabryce swojey 350 anglików i tyleż francuzów. Aby się zaś Francuzi ci lepiey obeznali ze swoją rzeczą, właściciele fabryki każą ich uczyć jeometryi i mechaniki.

Puszczono tu w obieg książeczkę bez tytułu i bez podpisu drukarza, obeymującą spis osób żyjących w Londynie z systematycznego zaciągania długów, których nigdy nie płacą. Pierwszy numer obeymuje 4000 takich imion. Jest to sposób dość nieprzyjemny dla wielu, których tym sposobem chcą za pomocą hańby do uczciwszego sposobu myślenia nakłonić.

Jeden z Missyonarzy metodystów, powracający z wysp morza południowego, zapewnia; że widział ludożercę w nowey Zelandyi, i że ten potwór zabił 30 niewolników wprzód nim go missyonarze schwytać zdołali.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Gubernatora
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Dr[illegible] pi Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N: 135

Wilno dnia 16 listopada v. s. 1825 Roku.

Dziennik Wileński.

Numer 9ty ma miesiąc wrzesień zawiera następujące materye: Przemysł i Handel. O utworzeniu w Moskwie towarzystwa zachęcenia przemysłu rękodzielniczego. — Rzut oka na towarzystwa, utworzone ku wspieraniu przemysłu. — *Podróże.* Podróż Minutolego do kościoła Jowisza Amońskiego. Ciąg 7my. — *Fizyka.* O kamieniach meteorycznych i przyczynach mogących je tworzyć, rozprawa prof. Drzewińskiego. — *Wypadki Spółczesne.* Wiadomość o życiu N. Maxymiliana I, Króla bawarskiego. — Rzut oka na wypadki roku b. od maja do września. — *Poezya.* Wiersz L. Skindera do... — *Bibliografia.* Opisania rękopisow biblioteki Hrabiego Tołstowa. — *Towarzystwo i Zakłady.* Cesarski Uniwer. moskiew. — Cesar. kr. towarz. roln. w Wiedniu. — *Nekrolog.* Hrabia Kacepéde. — *Nauki Stosowane.* O rozmnożeniu i ulepszeniu w Rossyi gatunków owiec cienko-wełnistych. — Opisanie fabryki porcelany w Wiedniu (dokończenie). — Gospodarstwo wieyskie niderlandzkie. (Ciąg 5ty). — Udoskonalony sposób robienia podków. — Sposób zginania drzewa bez użycia ognia. — Sposób polorowania granitu. — Sposob odpędzania mrówek od drzew owocowych. — O robieniu łazurku angielskiego. — Sposob wygubienia kretów. — Atrament suchy.

---

1 Od Litewsko-Grodzieńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na oddanie w arendowną dzierżawę pozostałych po śmierci jenerała byłych woysk polskich Xięcia Tadeusza Giedroycia, majątkow, jako to: Nowoszyc ze wsiami Zarudzie, Zaprudzie, Nowołuczki, Borowo, Hrebniki, i Zastruże w Kobryńskim, Podelsney zaś i Zosim z przynależącemi do nich wsiami i uraczyskami w powiecie prużańskim położonych, odbywać się będą w tym Rządzie targi, i jeżeliby kto życzył wziąć pomienione majątki, zechce przybyć do tych targow z dostateczną ewikcyą na terminy: 7, 9 i 12 stycznia następującego 1826 roku. Dnia 9 listopada 1825 roku.

Sekretarz i Kawaler Piotr Liudochowski.

---

1. Sąd taxatorsko-exdywizorski na rozdział między wierzycielow funduszu JW. Mateusza b. Podkomorzego Nowogr., i W. Jana Kapitana woysk pol. Markiewiczow Remissą Sądu Głów. Litew. Grodzień. 2go Depatamentu dnia 2 8bra teraz. roku zaferowaną ustanowiony, w terminie przez tęż Remissę zakreślonym to jest w dniu 3 praesen. do majętności Sawicz w Ptcie Nowogr. sytuowaney przybywszy, po uprzątnieniu akcessoryynych czynności, komportacyą tak na dłużnikach i kredytorach, jako też i dalszych interessowanych osobach stawających i niestawających, z obowiązkiem spełnienia oney w dniu 2 januaryi przyszłego 1826 roku do Kancellaryi Ziem. Nowogr. na 4niedzielną persystencyą przeznaczył, termin powtórnego sądowego zjazdu w dniu 10 7bra tegoż roku zakreślił, żeby zatém wszyscy kogo to interessować może powiadomieni byli, przez awizacyą niniejszą obwieszcza, i że skutkiem Remissy Sądu Głów. na nieprzyniesione do tego konkursu pretensye wieczysta amissya zapisaną będzie ostrzega. Dat 1825 9bra 7 dnia.

Prezydujący Felicyan Wereszczaka Sędzia Ziem. Ptu Nowogródz. Franciszek Pietraszewski Sędzia Ziem. Ptu Nowogrodz. Exdywizor. Aloizy Przecławski Sędzia Ziem. Ptu Słonim. Exdywizor. Regent Franciszek Stefanowicz.

---

1 Antiphona. Tak zowią spiewy przez które Kapłanowi Chor odpowiada, ale te odpowiedzi powinny być od Choru w harmoniczney czystości i bardzo powoli oddane. Dla pozyskania tego rekomenduję wszystkim kościelnym śpiewakom takowe harmoniczne i na 4ry głosy napisane odpowiedzi zabrać bezpłatnie w kardynalii od niżey podpisanego

Jana Dawida Hollanda.

Wolno drukować dnia 4 listopada 1825 roku Radca Stanu i Cenzor Ignacy Reszka.

---

4. W kantorze ogrodowym Pana J. H. Zigry znaydują się do zbycia nowo przybyłe harlemskie kwiatowe cybulki, szczególney dobroci, których katalogi rozdają się bezpłatnie w xięgarni P. Józefa Zawadzkiego w Wilnie.

U tegoż Pana Zigry w Rydze dostać można za cenę pomierną drzew owocowych jako to: gruszek, jabłek, trześni, wiśni, śliwek, brzoskwiń, morelow, krzakow, wielkich holenderskich porzeczek, wielkiego angielskiego agrestu, czerwonych i żółtych maltańskich malin, naypięknieyszych krzakow różowych, góździków, pierwiosnków, północno-amerykańskich krzewów i drzew, exotycznych roślin i wiele innych.

---

3. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

Urodzonemu Felicyanowi Lachowiczowi byłemu Starostwa Morgiskiego Administratorowi, Wincentemu oycu Stanisławowi nieletniemu Synowi Rzewuskim, Wincentemu Kiryłowskiemu, Jakubowi i Jadwidze z Kiryłowskich Tomkiewiczom stopień własny i Józefa oraz jego żony z Kiryłowskich Szczyglińskich, reprezentującym, Stefanowi Olendzkiemu Sędzicowi Preński., Tekli Olendzkiey Sędziance; Teofili matce z dokładem opieki, Wincentemu, Bogusławowi i Józefowi synom, Johannie córce Eynikom, Ludwice z Opolskich matce i jey potomstwu de Rennom Porucznikom woysk francuzkich w dokładzie opieki, Michałowi Opolskiemu Chor. woysk Ross. XX. Bernardynom klasztoru Kowieńskiego, Zofii Platonównie Baronessie Pirchowey Jenerałowey woysk Ross. z dokładem opieki, Serhiejowi Szeremietjewu Półkownikowi woysk Ross., Dymitrowi odstawnemu Generałowi woysk Ross., Alexandrowi Rotmistrzowi Kawalergardow, Platonowi Sztabs Rotmistrzowi tegoż półku i Waleryanowi 14 klassy Graffom Zubowom, Ickowi i Gicie Frankmanom Star. mieszkańcom Jabwoyńskim, Hirszy Ickowiczowi, Goldbergowi mieszkańcowi Szrednickiemu, pretensorom i debitorom do massy funduszow po zeszłym Krzysztofie Olendzkim Szambellanie b. Dworu pol. i Kawalerze Orderu ś. Stanisława, z instancyi Urodz. Alexandra Olendzkiego Podkom. Wołkowysk. sukcessora po wyrażonym Szambellanie Olendzkim,

pozew przed Sąd Ziem. Ptu Rosień., w dniu 1m Xbra idącego roku, na tę sprawę złożyć się mający; w referencyi do Dekretu Remissyynego Sądu Głów. Lit. Wileń. 2go Departamentu datty 27 listopada 1824 r., do rezolucyi Ziem. Rosień. julii 3 i 8bra 7 teraznieyszego 1825 r. zaszłych, do wszelkich oraz dowodow w sprawie złożyć się mających szczególnie: iż 1mo obżałny Felicyan Lachowicz, jak świadczy własnoręczna obżałnych assekuracya 1818 r. junii 16 d. podpisana, tegoż dnia w 1819 r. approbowana; administrując dożywotnią posessyą zmarłego Szambellana Olendzkiego w Morgiszkach, objąwszy tam bydło, koni, owce, świnie i ptastwo; wszelką oraz dalszą ruchomość gospodarską; zebrawszy z włości remanentowe siano i od opłaty podatkow, w ostatnim posessyi swey roku, pozostałe mając pieniądze, u tego wszystkiego ogółem naymniey rubli sr. 3,000 wartości w ręku swym zadzierżałeś, dla kzrycia zaś tego i korzystania z obcey, na satysfakcyą rzetelnych długow zmarłego Szambellana Olendzkiego iść powinney własności, w komportacyi p. rezolucyą Ziem. Rosień. 1825 r. julii 3 d. nakazaney, żadnego inwentarza na tę posesyą ani Bierczakow sobie dawanych nie złożyłeś, nadto wedle umowy własną ręką nieżyjącego Szambellana Olendzkiego spisaney, za intratę Morgiską ostatniego roku rubli sr. 900, nieopłaciłeś, chociaż umowa do końca nadwerężoną nie była i nikt Waszmości bez czasu, po śmierci nawet Szambellana Olendzkiego niedeposydował, jak o tém własne obżałgo przeswiadczają dowody, mimo to przecie, obżałny wydobywszy już umorzone rachunki, naliczyłeś sobie wyżey 2,000 rubli sr. i w takiey pretensyi zyskałeś Dekreta zaoczne, z narażeniem żał. na niepotrzebne koszta; 2do obżał. Rzewuzki niemogąc już mieć ewikcyi na summie będącey u Graffow Zubowow, i przez assekuracyą zmarłey żony swey Konstancyi z Olendzkich Rzewuzkiey nieżyjącemu Szambellanowi Olendzkiemu wydaną i przez puszczenie w amissyą juramentu Dekretem Ziem. Szawel. 1821 r. 8bra 22 d. teyże obżał. żonie naznaczonego, niewłaściwie dopiero do tey summy o dar czer. zł. 1,000 przez nieżyjącego Szambel. Olendzkiego uczyniony, stosunek swóy zwracasz, nadto obżałny ze zmarłą żoną swoją oddalając się ze służby z Gilwicz za rządow dożywotnich zmarłey dopiéro stryjenki żałgo, znaczną ruchomość fundową zabraliście i na 46 furmankach Gilwickich, bez żadnego rachunku, ze szkodą żałgo i rzetelnych wierzycieli Szambellana Olendzkiego, wywiezliście, z tego więc zaboru równie jako i exekwowanych tradycyi winieneś zdadź rachunek; 3tio obżałni Kiryłowski i Tomkiewiczowie, poszukujecie czer. zł. 1,483 których zmarły Krzysztof Olendzki nigdy u obżał. niewziął; za kartami przez Jana Kiryłowskiego Komissarza i powiernika niegdyś w domu zmarłego Szambellana Olendzkiego, na blankietach antedatowanemi, jak pod dattą 1789 roku, 9bra 22 d., pieczętarza Szawlińskiego świadectwo przekonywa; należności tém samém nikczemney a wyznaniem Jana Kiryłowskiego w 5m punkcie jego testamentu w 1803 sprawionego zniszczoney; albowiem Jan Kiryłowski tych obligow sprawca i pierwszy pieczętarz, zredukował tam całą za nimi należność do 200 a naywięcey 300 czer. zł., podając tém samem rzecz całą pod wyrok konstytucyi 1505 r., iż variens in jure non est audiendus, nie tylko więc obżałni nic zyskać nie możecie, ale owszém expensa powrócić i na pewność ich, ante principale, złożyć dobrze osiadłego obywatela parękę, winniście, 4to obżałny Stefan Olendzki Sędzic Preński, mając pretensye własne z rejestrowych rachunkow w obligi i dekreta zamienione, nadto za przelewem Urodz. Franciszki Olendzkiey siostry swey na czer. zł. 300, od zmarłego Krzysztofa Olendzkiego w roku 1805 8bra 9 d. darowanych, procentow poszukiwać nie możesz, gdyż osobliwie Urodz. Franciszka Olendzka, kiedy dar przyymowała jednoczasowie assekurowała zmarłego Szambellana Olendzkiego, iż procentow aż do oddania kapitału liczyć i dopominać się nie będzie, nakoniec obżałny zlokowane w Ziem. Telszew. kancellaryi, na rzecz zmarłego Szambellana Olendzkiego rubli sr. 506 kop. 18½ morgiskiey intraty, po Dekrecie Ziem. Telsz. w 1816 r. marca 31 d. zapadłym, przez urzędową tradycyą podniosłeś; z wyexekwowaney tradycyi u Grafow Zubowow intraty pobierałeś, a tradując summę u Grafow Zubowow w r. 1821, januar. 22 d., jak list tradycyyny poświadcza, w całey summie czer. zł. 786 gr. 26, Ziem. Telsz. Dekretem sobie wskazaney lokowałeś się, i z tego wszystkiego winieneś zdadź rachunek; 5to obżałowani Eynikowie za kartą niegdyś Komornikowi Samuyle wydaną, bez jego przelewu, zatém rzeczy obcey niewłaściwie poszukujecie, 6to obżałni Opolscy i de Rennowie mając rzecz wielą dawnościami umorzoną i pod apellacyą w Rządzącym Senacie zostającą, żądając z pozostałych zmarłego Szambellana Olendzkiego funduszow satysfakcyi, powinniście na zabezpieczenie tey summy i expensow z całkowitego procederu, złożyć porękę; 7mo obżałni XX. Bernardyni kowieńscy, mając pretensyą już w Ziemstwie Rosień. skassowaną, przeciwko Naywyższym przepisom punktu 130, kon. 1764 r. nie możecie w tymże Ziem. satysfakcyi zyskać; osobliwie gdy pretensya obżał. jest nikczemna dawnościami umorzona nigdzie approbaty zyskać nie może, 8vo obżałna Pirchowa, Szeremetjew i Grafowie Zubowowie niezwyczaynie wielkie potworzyliście expensow rachunki, iż wnosić wypada, że zmowę między sobą uczyniwszy, sami jedni rozebrać chcecie summę na satysfakcyą ogólnie wszystkich wierzycieli oddaną, bez osobistego zatém oprzysiężenia tych rachunkow nic za nimi zyskać nie możecie; wreszcie obżał. Szeremetjewa zmarły Szambellan Olendzki ewiktorem nie był i żadnych do niego stosunkow obżałny mieć nie możesz; 9no obżałni Starozakonni Icek Leybowicz i Gitta Frankmanowie mając przez wyrok Ziemstwa Rosień. datty 1822 r. 8bra 22 d. pretensyą o 1159 zł. skassowaną, satysfakcyi zyskać nie możecie, a przeto expensa na które narażacie winni będziecie zwrócić a tym czasem na zabezpieczenie tych expensow kaucyą złożyć, 10mo obżałny Hirsz Ikcowicz Goldberg niesłusznie upominasz się o cożkolwiek z powodu kontraktu ze zmarłym Szambellanem Olendzkim na dostawkę zboża w 1817 8bra 1 d. zawartego, kiedy wedle własnoręcznego rewersu, więcey niżeli na to dałeś pieniędzy, zboża wybrałeś; kiedy słowem jeszcze rubli srebr. 15 kop. 40 z tego względu zawiniasz, ztąd niżeli oczywista rozprawa nastąpi, winieneś złożyć kaucyą na odpowiedź expensow, podług uczynionego tedy, w szczegółach, rzeczy wyjaśnienia, oczywiście, przez zmyślone, niesłusznie wielekroć pomnożone pretensye, obżałni usiłujecie pozostałość ze-

szłego Sambellana Krzysztofa Olendzkiego między siebie rozszarpać, obok tego, w swoich pozwach, pomawiacie prawa żałmu służące i nayssprawiedliwsze jego stosunki ze stopnia zmarłey Pauliny z Oranowskich Olendzkiey Szambellanowey; które wszakże, jako z zagranicznych długow wynikłe; gdyby niebyły do żałgo przeszły, byłyby zapewne dawno już wyczerpnęły, za pośrednictwem Rządu, cały satysfakcyi objekt dzisieyszy i nietylko zmyślone niektórych pretensye ale nawet i słuszne innych na zawsze poupadaćby musiały, osobliwie, kiedy wolą jest rządu, iżby prywatne długi i opisy po Jezuickiey posessyi po Szambellanie Krzysztofie Olendzkim pozostałey obarczać nie mogły, przeto idąc żałcy do Sądu prosi nadewszystko znikczemnienia zarzutu o kondykt a za pomowienie w tém żałującego i zmarłey stryjenki ukaranie obżałnych stosownie do Konst. 1726 r., w celu zaś odkrycia i wyśledzenia zatajonych funduszow massy, obżałmu Felicyanowi Lachowiczowi b. Starostwa morgiskiego Administratorowi, nakazania komportacyi pod przysięgą osobistą, inwentarzow, rejestrow bierczych i krescencyyńych, dowodow oraz mogących cały ciąg służby i administracyi jego w Starostwie Morgiskim usprawiedliwić; naznaczenia z nim aktow inkwizycyi, kalkullacyi i weryfikacyi, sądzenia dla massy tego wszystkiego, co się ztąd wykryje a na pewność odpowiedzi za szkody i expensa, zalecenia iżby obżałny Lachowicz, kaucyą naymniey 4,000 rubli sr. wynoszącą dobrze osiadłego obywatela, niżeli rozprawa nastąpi, w Sądzie Ziem. Rosień. złożył; wreszcie skassowania wszelkich zmyślonych stosunkow i ukarania tegoż obżałgo za utajenie w komportacyi w górze wypisanych dowodow; z obżał. Rzewuskim przeznaczenie aktow inkwizycyi, dla wyśledzenia w Gilwiczach, jaką i czyją ruchomość oddalając się ze służby ztamtąd wywiozł, a co się z tych aktow na rzecz massy odkryje, po należytém każdey rzeczy ocenieniu, wypadające summy i pobieranych intrat z tradycyynych possesyi, wyboru oraz za kwitami i rachunkami, na rzecz kapitału policzenia i pretensyi obżałgo Kiryłowskiego i Tomkiewiczow, skassowania w skutek Konst. 15(5 r., całkowitego ich stosunku, powrócenia expensow prawnych, naymniey rub. sr. 1,500 i wskazania tego na rzecz massy, na pewność zaś odpowiedzi, zalecenia iżby obżał. ante principale, należytą złożyli porękę, uchylenia pretensyi obżałnych Eynikow za kartą do której nie mają prawa, i zostawienie tey pretensyi mającemu jus ad rem, zalecenia obżałmu de Rennom i Opolskim, iżby ewikyą na poszukiwaną przez nich a pod apellacyą będącą summę, złożyli, skassowania pretensyi XX. Bernardynow kowieńskich, Dekretem Ziemstwa Rosień. już znikczemnioney a dawnościami umorzoney, skassowania nie mniey pretensyi napastney dawno umorzoney a Dekretem Ziemstwa Rosień. 1822 r. 8bra 22 d. skassowaney Starozakon. Icka Leybowicza i Gity Frankmanow; sądzenia na nich expensu naymniey 300 rubli sr. i złożenia odpowiedney paręki, skassowania nakoniec pretensyi Starozakon. Hirszy Ickowicza Goldberga Srzednickiego, przewrótnie do funduszow zmarłego Sambellana Olendzkiego zastosowaney, zasądzenia na tymże Hirszy rubli sr. 15, kop. 40, z porachunku o zboże wypadających, z procentem; wskazania też na nim expensow prawnych dla massy i złożenia poręki 1,000 rubli sr. wynoszącey przynaymniey, w rzeczy obżał. Stefana Olendzkiego Sędzica Pren. detrunkaty kwitow oraz intrat z tradycyynych posessyi wybranych; uchylenia żądanych procentow ex re przelewu Ur. Franciszki Olendzkiey, wskazania na obżałnych Zubowach summy 3,000 cz. zł. z wypadającemi procentami na rzecz massy, detrunkaty w reszcie wszystkim obżałnym tego co się z kwitow i innych zródeł wybraném okaże; uchylenia wszelkich niedorzecznych wnioskow, exagerowanych i nadzwyczay namnożonych wydatkow, uwolnienia dóbr poJezuickich mocą Ukazow, od wszelkich za długi prywatne odpowiedzi; uchylenia żądanych ze strony obżałnych expensow, albo decydowania przysięgi każdemu z obżałnych, na ich wierności; sądzenia oraz tego wszystkiego co przez sprawę proszoném i dowiedzioném będzie z wolną poprawą żałoby.

Roku 1825 mca 8bra dnia 31 niżey na podpisie wyrażony Woźny świadczę, iż takowego pozwu kopie, jedną: po WJMPP. Felicyana Lachowicza b. Administratora Morgiskiego; Wincentego oyca, Stanisława nieletniego syna Rzewuskich, Wincentego Kiryłowskiego, Jakóba i Jadwigę z Kiryłowskich Tomkiewiczow; Stefana Olendzkiego Sędzica Preń.; Teofilę matkę z dokładem opieki, Wincentego Bogusława i Józefa synow, Johannę córkę Eynikow; Ludwikę z Opolskich matkę i jey potomstwo de Rennow Porucz. woysk francuzkich w dokładzie opieki; Michała Opolskiego Chor. woysk Ross., XX. Bernardynow klasztoru Kowień., Teklę Olendzkę Sędziankę Preńską, po Starozakon. oraz Ickę i Gitę Frankmanow, Hirszę Ickowicza Goldberga, jako nieosiadłych do drzwi sądowych Ziem. Ptu Rosień. przybiłem, 2gą po JWW. Dymitra odstawnego Jenerała woysk Ross., Alexandra Rotmistrza Kawalergardow, Platona Sztabs Rotm. tegoż pułku, i Waleryana 14 klassy Grafom Zubowow, Zofii Platonównie Baronessie Pirchowey Jenerałowey woysk Ross. na dniu dzisieyszym w dobrach Pronnadziowie w ptcie Rosień. położonych, a JW. Sierhiejowi Szeremietjewu Pułkownikowi woysk Ross. tegoż dnia w dobrach Parowie w tymże Rosień. ptcie podałem i o następney rozprawie zawiadomiłem. Paweł Pietraszkiewicz Woźny Ptu Szawel.

Roku 1825 mca października 31 dnia, przed Aktami JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziem. Ptu Rosień. stawając obecnie Woźny rellacyą podanego Pozwu Urzędowie zeznał. Przyjąłem Teodor Juszkiewicz Rejent Ziem. Ptu Rosień.

Takowy Pozew wolno drukować. Dnia 9 listopada 1825 roku. Cenzor Radzca Stanu Ignacy Reszka.

---

2. Sąd Taxatorsko - Exdywizorski na domiar satysfakcyi wierzycielom WW. Eustachiego i Kajetana Korsaków przez Sąd Głny Miński 2go Departamentu przeznaczony i w Skutek Ukazu tegoż Sądu Głógo teraźń. 1825 roku września 3 dnia pod N. 2585 wyszłego, do majętności małych Dolcow w Powiecie Borysowskim położoney, przybyły, zgodnie z żądaniem debitorów i W. Ignacego Korsaka Sędziego Granicznego Borysowskiego, dla wyexpediowania aktów w majątkach konkursowi uległych w Gubernii Witebskiey sytuowanych, W. Franciszka Kuścińskiego z koła swojego wydelegował, odbycie aktów w majątkach Ptu Borysowskiego i załatwienie dalszych z kolei

wypadających czynności przedsięwziął, i że od dnia 5 stycznia następnego 1826 r, słuchaniem głosów produktowych i odpowiednich a następnie finalnem rzeczy rozwiązaniem zaymie się zapowiedział; o czém interessowane strony obwieszczając, zastrzega razem, iż oczekiwać na nikogo nie będzie, lecz dla niestawających wiekuistą utratę pretensyi w stosunek do Remissy zakreśli. Dat 1825 września 28 dnia.

Jakub Estko Exdywizor i Kawaler.
Floryan Swida Exdywizor.
Franciszek Kuscinski Exdywizor.
Alcizy Nielubowicz Regent.

3. WJPan Kazimierz Izykowicz Rotmistrz powiatu Kowieńskiego, zaścianek zwany Dzaugie w powiecie Rosieńskim w Parafii Wielońskiey położenie mający, a dekretem exdywizorskim z Srzednickiey exdywizyi jemu wiecznie przysądzony, wybył wiecznością WJPanu Stanisławowi Wołkowi, przeto jeżeli ma kto jaką pretensyą do namienionego Zaścianku, raczy przez pismo odnieść się i dowody na to okazać w przeciągu sześcioniedzielnego terminu do mnie niżey podpisanego w miasteczku Jurborgu, w temże Rosieńskim powiecie położonym mieszkającego, zawiadamiam. Jurborg 1825 roku października 31 dnia.

Józef Maruszewski Rewizor Części Jurborskiey.

Pozwolono drukować 9 listopada 1825 r.
Cenzor Radzca Kolegialny Symon Zukowski.

Ogłasza się ninieyszém, iż od dnia 13 listopada r. b. będą przyymować chore bydlęta do zakładu Weterynarnego CESARSKIEGO Uniwersytetu Wileńskiego, na ulicy Spaskiey na dziedzincu Teatru Anatomicznego, pod następnemi warunkami.

1. Przyymują się chore bydlęta domowe od godziny 7 ranney do 6 wieczorem, a w nagłych zdarzeniach i późniey.
2. Posyłający bydlę chore, oznaymuje o tém Weterynarzowi znaydującemu się zawsze przy zakładzie.
3. Karm i lekarstwa w części opłacają się z góry, a reszta po skończoney kuracyi.
4. Może też bydź dostarczanym karm w naturze przez właściciela podług przepisu, a w takim razie pozostałe po wyleczeniu, zwraca się właścicielowi.
5. Za lekarstwo i karm płaci się według ustanowioney taxy.
6. Oprócz pomienionych wydatków, właściciel żadnych innych nie ponosi.
7. Za posługę, za wszelkie operacye i samo leczenie nic się nie przyymuje i nic się nie liczy.
8. Właściciel przynaymniey co dwa dni dowiadywać się powinien o stanie zdrowia swego bydlęcia.

Inne szczegóły ogłoszone są w samym zakładzie.

Sekretarz Norbert Jurgiewicz.

---

3. W skutek Dekretu Remissyynego Ziem. Pttu Nowogrodz. w dniu 23 października 1825 r. zaszłego, Taxę i Exdywizyą massy funduszu W. Józefa Baki Chor. Woysk Ross. a mianowicie folwarku Buywidowszczyzny w Ptcie Nowogr. sytuowanego przeznaczającego. Ja Exdywizor tymże Dekretem wyznaczony w dniu 30 presentium jako w terminie zakreślonym do rzeczonego folwarku Buywidowszczyzny zjechawszy i właściwe pierwszemu zjazdowi kwestye stosownie do rzeczoney Remissy załatwiwszy, mianowicie komportacyą tak na Debitorze jako też na wszystkich Kredytorach i Pretensorach do Kancellaryi Ziem. Nowogrodz. na dzień 16 nowembra i. r. wskazałem, oraz termin powtórny zjazdu Sądu Exd. na dzień 28 nowembra teraźn. roku udeterminowałem. Zeby przeto po uzupełnieniu rzeczoney komportacyi strony interessowane w następnym terminie ze swoimi dopominkami sub amissione rei do pomienionego Sądu jawiły się i przychodziły przez ninieyszą awizacyą ostrzegam. Działo się w Buywidowszczyznie 1825 mca października 31 dnia.

Franciszek Terajewicz były Sędzia Ziem. Pttu Nowogrodz. Exdywizor.

Cena produktów na rynkach wileńskich. — Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		Dni Targowe listopad. Piątek dnia 13 srebrem ruble	srebrem kop.	assygnat. ruble	assygnat. kop.
Beczka litewska maiąca garcy litewskich 144.	Zyta suchego - - - -	—	—	—	—
	— surowego - - - - -	5	—	20	—
	Pszenicy ozimey - - -	9	—	36	—
	— — jarey - - - - -	—	—	—	—
	Jęczmienia - - - - -	3	50	14	—
	Owsa - - - - - - -	2	70	10	80
	Gryki - - - - - - -	3	—	12	—
	Grochu - - - - - - -	4	—	16	—
	Bobu - - - - - - -	5	—	20	—
	Siemienia lnianego - - -	6	—	24	—
	— — konopnego - -	4	—	16	—
	Krup jęczmiennych - -	11	5	44	20
	— owsianych - - -	16	—	64	—
	— gryczanych - - -	14	40	57	60
Pud Rossyyski.	Łoju wołowego surowego	2	—	8	—
	— — — topionego	3	—	12	—
	Miodu przaśn. z woskiem	2	80	11	20
	Wosku topionego niebielon.	15	—	60	—
	Swiéc woskowych białych	22	—	88	—
	— — - - - żółtych	16	—	64	—
	— łojowych przywoźnych	3	50	14	—
	— — — tu robionych	3	—	12	—
	Włókna towarnego lnu	2	50	10	—
	— — — — pieńki	1	90	7	60
	Siana murożnego - - -	—	15	—	60
	— błotnego - - - -	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa -	3	—	12	—
	Soli kuchen becz. gar. lit. 48	8	64	34	56
	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3	30	13	20
	— dubeltowego - -	—	—	—	—
	Ptastwa po parze indyków	1	50	6	—
Od dnia 15 listopada do 22.	— — — — kur -	—	40	1	60
	— — — — gęsi -	1	—	4	—
	— — — — kaczek	—	30	1	20
	Chleba razowego funt 1	—	2/3	—	2 2/3
	— — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1 - - - -	—	2½	—	10
	Wódki garniec 1 - - -	—	52	2	8

Kurs wileński na assygnaty od dnia 6 listopada: rub. srebrny 3 rub. 76¼ kop., dukat nowy 11 rub. 50 kop. stary 11 rub. 50 kop. imperyał 37 rub. 62½ k.